

Monumentnummer*: 516725

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 11 september 2000
Kadaster deel/nr 82879/3

Woonplaats* Arnhem
Gemeente* Arnhem
Provincie* Gelderland

Locatiennaam Arnhem
Locatieomschrijving Alteveer

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Arnhem	B			859
Arnhem	B			866
Arnhem	B			860
Arnhem	B			862
Arnhem	B			867
Arnhem	B			831

Omschrijving**

Omschrijving

ROOMS-KATHOLIEKE AFDELING van de begraafplaats "MOSCOWA" in Arnhem. Dit terrein wordt begrensd door de algemene afdeling van "Moscowa" (noordzijde), de Apeldoornseweg (oostzijde), de joodse begraafplaats (zuidzijde) en de Weg langs de begraafplaatsen (westzijde). Het oudste gedeelte en tegelijkertijd het meest waardevolle onderdeel van de rooms-katholieke afdeling is het zogenaamde "J.W. Boerboomsrond"; een rotonde die genoemd is naar de Arnhemse architect J.W. Boerbooms die enkele opvallende grafmonumenten in neogotische-stijl ontwierp en hier ook zelf begraven ligt. De aanleg van deze oude kern bestaat uit een vierkant waarin een rotonde is ingeschreven. Het enigszins verhoogde hart van de rotonde wordt gemarkeerd door een beeld van de gekruisigde Christus waaromheen de priestergraven zijn gegroepeerd. De concentrische ringen om dit hart zijn hiërarchisch opgezet: indeling in vijf klassen. In de binnenring bevinden zich de belangrijkste graven van Arnhemse katholieke families en instellingen, zoals

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

het St. Elisabeth's Gasthuis en de familie Sprenger. Verder naar buiten toe liggen de eenvoudiger graven. De grotendeels hardstenen graven zijn rug-aan-rug gegroepeerd en bestaan veelal uit liggende zerken (enkele tombes) in combinatie met een monument op een sokkel daarachter (merendeels kruisen, enkele pinakels). Het belang van de op de begraafplaats voorkomende graftekens ligt niet zozeer in hun individuele waarde, alswel in de collectieve betekenis die zij, met name door materiaalgebruik en situering binnen de aanleg, hebben voor het zo typisch laat 19de en vroeg 20ste eeuwse karakter ervan.

Op de grafmonumenten zijn overwegend sterk religieus gebonden motieven, symbolen en afbeeldingen toegepast die bij uitzondering zijn uitgevoerd in marmer of brons, zoals het kruis, christushoofd, christusmonogram, alpha- en omegatekens, heiligen en engelen. Uniek is de groots opgezette grafkapel uit 1892 voor de familie Sprenger naar ontwerp van architect J.W. Boerbooms in rijke neogotische-stijl waarin een marmer beeld van de wakende engel door beeldhouwer Faggioni. Voorts kunnen enkele graven worden toegeschreven aan het Arnhemse atelier van de steenhouwer en aannemer L. Hasselbach (1827-1887) dat later werd overgenomen door H. Hutjens (1843-1918): de graven van de families Willems en Hasselbach in de binnenring. De twee identieke graven van de familie Geubels in de binnenring zijn afkomstig van het atelier Salu uit Laken (België).

De beplanting is binnen de strak formele aanleg van de rooms-katholieke afdeling secundair. De hoofdpaden worden begeleid door taxushagen en acacia's. In- en om de rotonde is achtergrond- en coulissenbegroeiing toegepast (grote diversiteit aan bomen en geschoren heesters).

De voor de bescherming van ondergeschikt belang zijnde rechthoekige grafperken rondom de rotonde worden omheind door hoge dichte hagen (zogenaamde "kamers") en zijn ingevuld met lange, evenwijdig aan elkaar gelegen rechte reeksen zandgraven.

Waardering

ROOMS-KATHOLIEKE AFDELING van de begraafplaats "MOSCOWA" (1875) in Arnhem, van algemeen cultuur- en tuinhistorisch belang:

- wegens de funerair-historische en genealogische waarde van de graftekens (op lokaal/regionaal niveau);
- wegens het kenmerkende laat-negentiende en vroeg-twintigste eeuwse karakter van de aanleg en de graftekens;
- wegens de kwaliteit van de strak formele aanleg met rotonde (wellicht naar ontwerp van stadsarchitect A. van Cuylenburgh jr.);
- wegens de gevarieerde collectie bomen en heesters van hoge ouderdom;
- als onderdeel van de voor Arnhem karakteristieke groene vingers die vanuit het buitengebied de stad binnen dringen.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Begraafplaats

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument